

Model voor ándere raadsvergadering

Jeroen van Urk, *initiatiefnemer Gemeenteraad van de Toekomst*

Zes seminars lang bogen de leden van de Gemeenteraad van de Toekomst zich over het raadswerk in een netwerksamenleving. De bevindingen komen nog in een Brief aan de Koning, let wel: voor Nederland. Want niks sterke man, maar samen sterk. Daarvoor is in het slotseminar een participatief model voor een raadsvergadering uitgetoetst. Met ruggespraak. Wat mag.

Roel in 't Veld analyseert dat de gemeenteraad in de toekomst zal functioneren als procesarchitect, die bepaalt hoe verschillende figuren van representatie en participatie zich tot elkaar gaan verhouden. Zijn essay over de 'tedere balans' in de lokale democratie staat op de website van de Gemeenteraad van de Toekomst bij het slotseminar. Zijn analyse sluit naadloos aan bij de oproep van minister Plasterk bij de griffiersvereniging om de representatieve democratie te verenigen met de doe-democratie.

Nabijheid creëren

Ook andere inleiders bij de kenniswerkplaats voor de Gemeenteraad van de Toekomst diepten dit uit. Annemarth Idenburg (WRR): "Er ontwikkelt zich een netwerkcultuur rond gemeenschappelijke belangen. Maar de vertegenwoordigende democratie worstelt met de vraag wat een netwerk vertegenwoordigt". Rien Fraanje (Rob): "Gemeenteraden zijn niet toegesneden op netwerksturing". Rob-voorzitter Jacques Wallage: "Gemeenteraden zijn besluitvormingsmachines geworden. Raadsleden moeten instituties en netwerken verbinden". Hans Boutellier (Verwey-Jonker): "Begrijp

het zelforganiserend vermogen in netwerken en stuur op die dynamiek. Creëer nabijheid tot kiezers en hun problemen". Herrie Geuzendam (BMC) plaatste daar het begrip netwerkcontrol bij en maakte onderscheid tussen koude en warme sturing. En Steven van Belleghem (marketeer) wees op het succes van to-the-point, open en transparante communicatie.

Nogal wat roep om verandering en verbinding in het raadswerk. De Griffie van de Toekomst (een taakgroep van raadsgriffiers en -adviseurs van de griffiersvereniging) nam daarom het initiatief voor een ander soort raadsvergadering. Uiteindelijk is dat immers de plek waar het raadswerk zijn beslag krijgt. Kan dat participatiever?

RaadsRuitModel

Voor het vergadermodel voor een ándere raadsvergadering combineerde Joop Hofman van Participatiehuis Rode Wouw vier beproefde methoden. Het model laat het gezag van de gemeenteraad intact. De burgemeester kan de vergadering leiden, eventueel samen met commissievoorzitters, begeleid door de griffie. Een

externe procesbegeleider kan raadzaam zijn bij een complex onderwerp in een groot netwerk.

Het is een transparant vergadermodel: voor iedereen is duidelijk wie in welk stadium aan zet is. De vergaderopbouw is met ruiten als in een kaartspel: startvraag in de bovenpunt van de ruit, verkennen en verbreden in het midden van de ruit en voorlopige conclusie in de staartpunt, die weer tot een vraag voor de navolgende ruit leidt. Aldus: het RaadsRuitModel. De Gemeenteraad van

Het RaadsRuitModel van Rode Wouw.

de Toekomst kon er mee uit de voeten. Deelnemer Koos Janssen (burgemeester Zeist, zie ook zijn artikel met collega's hiervoor): "Het is een doordachte en ontspannen werkwijze. Met een open houding deed iedereen mee." Ook de gemeenteraad van Leusden probeerde het model al op een werkavond.

Vijf rondes

Het RaadsRuitModel kent vijf rondes, die afhankelijk van het onderwerp in één sessie of op achtereenvolgende dagen kunnen worden gehouden.

Gemeenteraad zal gaan functioneren als procesorganisator

- *Openingsvraag.* Het presidium formuleert deze, eventueel na consultatie via sociale media. De vraag is open, zonder ingebouwde oplossingen.
- *Verkenning.* Enkele raadsleden organiseren oplooppjes (in de zaal of digitaal), omdat zij een bepaald punt met betrekking tot de openingsvraag willen verkennen. Aan de oplooppjes

doen burgers, beroepskrachten, bedrijven, deskundigen, en ambtenaren mee: ieder die belang bij of betekenis voor het punt heeft.

- *Delen en waarderen.* De raadsleden die oplooppjes hielden, rapporteren het resultaat van hun verkenning. Vervolgens nieuwe oplooppjes door raadsleden, voor een onderzoekend en opiniërend gesprek over oplossingen. Ook nu met deelnemers uit het netwerk.
- *Raadsvoorstel formuleren.* Na terugmelding van de tot nu onderzochte oplossingsrichtingen stellen college (voor

de inhoud) en raadspresidium (voor het proces) samen een raadsvoorstel op.

- *Beoordelen en vaststellen.* Dit gebeurt in een raadszaal met drie ringen. In de binnenring de raadsleden die oplooppjes organiseerden en het college. Zij starten de beoordeling. De eerste termijn is dus niet fractiegebonden,

maar met degenen die het meest betrokken zijn op het onderwerp. In de middenring de andere raadsleden, die in tweede termijn aan bod zijn. In de buitenring de netwerkpartners. Voor hen zijn er twee gastzetels in de middenring, om mee te spreken, uit zichzelf of genodigd.

Samenspraak

Bij het RaadsRuitModel houdt de raad dus ruggespraak in het netwerk. Er leeft wel het idee dat dit niet mag. Maar Grondwet (art. 129) en Gemeentewet (art. 27) bepalen slechts dat raadsleden zonder last stemmen. Dat slaat vooral terug op partijdiscipline en corruptie. Ruggespraak is te zien als tot samenspraak verheven inspraak. Ruggespraak is soms wel uitgesloten voor functionele organen (bijvoorbeeld in art. 5.31 van de Wet luchtvaart voor de raad van toezicht van de luchtverkeersbeveiligingsorganisatie). Maar het RaadsRuitModel kan een gemeenteraad gewoon in haar Reglement van Orde regelen. ■

Het RaadsRuitModel vindt u op <http://gemeenteraadvandetoeekomst.nl/conclusiekracht/> of via j.vanurk@oude-ijsselstreek.nl